Roques encantades

Per PepMaria el dc., 03/02/2021 - 12:05

Roques Encantades és un paratge al mig d'una extensa fageda entre el Coll de Condreu i el santuari de la Salut: a la frontera entre la Garrotxa i la Selva. S'anomena així perquè en un terreny pla i argilós s'hi apleguen una colla de roques de 3 o 4 metres d'alçada que semblen caigudes des de qui sap on. El conjunt és sorprenent, encantador. Tan encantador que, buscant el millor enfocament per fer-ne fotografies, vaig estar a punt de caure a terra, i a més vaig oblidar-me d'on havia deixat la motxilla...

La visita al paratge i el seu nom (roques encantades) em van fer pensar en una idea que descriu l'inici de la modernitat a occident: el desencantament del món. En efecte afirma el sociòleg Max Weber (1864 -1920) que l'arribada de la modernitat consisteix en el deixar de comprendre el món com a habitat per esperits, àngels, dimonis, follets, fades, i sants o maredeus que s'apareixen de sobte. Segons Weber, tots aquests éssers ens controlaven i ens hi havíem de sotmetre. En canvi, gràcies als avenços de la raó científica, la gran majoria de la població comença a entendre el món com un conjunt d'objectes i fenòmens explicables per les ciències. Aquestes explicacions permeten dominar-lo i utilitzar-lo al servei del progrés humà.

De fet, el paratge que vaig visitar es diu "roques encantades" perquè, en ocasió d'un seguit de terratrèmols (1373, 1427, 1428 i 1448) que van anar sacsejant la zona i dipositant-hi aquestes roques immenses, es va forjar una llegenda: el diable, que tenia el jaç sota una d'aquestes roques, de tant en tant les feia rodolar pendent avall per veure com espetegaven contra les cases de Sant Feliu de Pallerols. Però Déu – escoltant el precs de la gent del poble - va fer baixar un àngel del cel, que va lligar les roques amb unes cadenes tan fortes que no es van moure més i el diable va acabar marxant. A més, amb el temps, a Roques Encantades s'hi van vincular històries de bruixes, fades, follets i altres éssers encantats.

La ciència i l'educació modernes qualifiquen la gent que creu en tots aquests éssers d'antiquats o poc educats. I tanmateix, la llengua avui conserva referències al món encantat: per exemple, "enfadar-se" és etimològicament, "ser pres per una fada".

La religió s'inclou sovint en aquesta desqualificació racional del món encantat. Per exemple, el relat del llibre del Gènesi sobre la creació del món es desqualifica perquè la física explica l'origen del món amb el Big Bang. O es deixa de creure en l'eucaristia: en ella, per art d'encanteri, un tros de pa i una copa de vi quedarien encantats o plens de la força de l'Esperit de Jesús.

La ciència moderna ha portat certament un extraordinari progrés material a les societats occidentals; però no ens podem deixar encantar pels seus assoliments. Perquè no sempre l'hem posada al servei de tothom, i no sempre ens ha servit per respectar el medi ambient. I això mostra que no hem assolit una plena humanitat.

Tal vegada hem perdut la capacitat d'admirar-nos de la bellesa del món, d'encantar-nos-hi. De fet, per contrast amb les ciències, l'art i la religió no ens expliquen com és el món i com dominar-lo. Més aviat ens parlen dels nostres desitjos, de les nostres pors i de les coses que ens encanten i ens ajuden a trobar formes de viure sempre noves i harmonioses.

I és que encantar-se és, etimològicament, "entrar dins d'un cant". És perdre el seny: com quan vaig estar a punt de caure i de perdre la motxilla, encantat per aquelles roques. És descobrir que el món i tots els éssers canten i ballen llurs penes i joies. És lloar i agrair al Misteri el regal que ens fa cada dia des de l'inici fins al final de la història.

Mentrestant, les ciències ens ajuden a guarir malalties amb medecines (i no amb encanteris), i a produir de manera sostenible els béns materials necessaris per a tothom.

Podrem saber en cada situació humana quin paper hi juga la ciència i quin l'art i la religió?

.....

"El cel parla de la glòria de Déu,

l'estelada anuncia el que han fet les seves mans.

Els dies, l'un a l'altre es transmeten el missatge,

l'una a l'altra se'l revelen les nits.

Silenciosament, sense paraules,

sense que ningú els senti la veu,

el seu anunci s'escampa a tota la terra,

escolten el seu llenguatge fins als límits del món.

Déu ha posat en el cel un pavelló per al sol,

i el sol en surt com un espòs de la cambra;

radiant com un atleta que es llança a la cursa,

surt d'un extrem del cel i volta fins a l'altre;

res no s'escapa de la seva escalfor.”

Salm 19, 2-7

“Pel vespres blaus d’estiu aniré pels conreus
picotejat pels blats, sollant l’herba menuda.
Somniós, sentiré la frescor sota els peus,
deixaré el lliure vent banyar ma testa nua.
No pensaré en res, no parlaré per res,
mes l’amor infinit m’inundarà l’entranya.
I aniré lluny, ben lluny, de mi mateix després,
feliç, per la Natura – com amb una companya.

Sensació Arthur Rimbaud (trad. J. Palau i Fabre)

.....

· En quines ocasions t’has sentit encantat per la vida, la humanitat i la natura?

· Quin tipus de poesia, música, art o cerimònies religioses t’ajuden a renovar aquest encantament?

· Quins usos de la ciència i la tècnica ajuden a fer possible el benestar material de tots? Quins altre usos no hi ajuden?